

# РЕШЕНИЕ

№ 124

гр. Шумен, 05.05.2023 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН, СЪСТАВ I**, в публично заседание на  
единадесети април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Мирослав Г. Маринов

Членове: Ралица Ив. Хаджииванова  
Теодора Енч. Димитрова

при участието на секретаря Татяна Св. Тодорова  
като разгледа докладваното от Ралица Ив. Хаджииванова Въззивно  
гражданско дело № 20233600500094 по описа за 2023 година

Производство по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С решение №41 от 17.01.2023 г. по гр.д.№2027/2022 г., ШРС е отхвърлил предявените от “Профи Кредит България” ЕООД, гр. София срещу А. Ж. С. искове с правно основание чл. 422 ГПК да се признае за установено, че ответникът дължи на ищеца сумата от 2 312,97лв. главница по договор за потребителски кредит №30035320514 от 23.02.2019 г.; 741,19лв. договорна лихва за периода 25.01.2020г.–03.02.2020г./при допусната в диспозитива на решението очевидна фактическа грешка при която вместо датата 03.02.2021г. е посочена датата 03.02.2020г./, 166,28лв. за забава за периода 26.05.2019г.–03.02.2021г., 124,78лв. законна лихва за периода 03.02.2021г.–28.06.2022г., ведно със законната лихва върху главницата от 2 312,97лв., считано от 28.06.2022 г. до окончателното плащане. Със същото решение ШРС е отхвърлил предявения от “Профи Кредит България” ЕООД, гр. София срещу А. Ж. С. иск с правно основание чл. 415, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 3 от ГПК за осъждане на ответника да заплати сумата 2 614,49лв.- възнаграждение за закупен пакет от допълнителни услуги по договор за потребителски кредит №30035320514 от 23.02.2019 г.

Решението е обжалвано от ищцовата страна само в частта, с която е отхвърлен предявения срещу длъжника установителен иск относно дължимостта на сумата от 2 312,97лв.- главница по договор за потребителски кредит №30035320514 от 23.02.2019г. и 741,19лв.- договорна лихва за периода 25.01.2020г.– 03.02.2021г.. Жалбоподателят намира същото за неправилно. Процесният договор отговарял на всички законови императивни изисквания. В него подробно били описани всички параметри, задължения като основание и

размер на рабираем и достъпен език. Кредитополучателят бил получил предоставената му в заем сума, съгласил се с цената на кредита на преддоговорния етап с получаването на Стандартен Европейски формуляр за сравняване на различни предложения, така и със сключването на договора, към който момент бил наясно със сумата, която трябва да върне. Същият не е обективирал и нежеланието си да се откаже от сключения договор, съобразно възможността предоставена в чл.7.1 от ОУ към договора. В процесния договор ясно била посочена и методиката на формиране на годишния процент на разходите. Уговорения годишен лихвен процент отговарял на законовите ограничения и не противоречал на добрите нрави. Съдът не се съобразил с разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК. Съгласно критериите за поведение, установени в небанкови институции, лихвен процент от 38.30% и ГПР в размер на 44,98% не противоречали на добрите нрави. Кредиторът не бил посочил по-нисък от действителния размер на ГПК и не бил предоставил невярна информация на потребителя. Моли решението да бъде отменено в атакуваната част и вместо него постановено друго, с което заявената установителна претенция касателно сумата от 2 312,97лв.-главница и 741,19лв.- договорна лихва, бъдат уважени в пълнея предявен размер.

Въззиваемата страна, взема становище по неоснователността на жалбата.

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259 от ГПК, от надлежна страна, поради което се явява процесуално допустима.

Шуменският окръжен съд, след като обсъди доводите, изложени в жалбата и прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Въз основа на депозирано от „Профи Кредит България“ ЕООД - гр. София, представлявано от С.Н.Н. Я.К.Ч. и Ц.Г.С., заявление по реда на чл. 410 от ГПК, е издадена заповед за изпълнение №654/30.06.2022 г. по ч.гр.д. №1410/2022 г. на ШРС, по силата на която е разпоредено А. Ж. С. да заплати на ищцовото дружество сумата 2 312,97лв., представляваща главница по договор за потребителски кредит №30035320514 от 23.02.2019г., сумата 741,19лв. - договорно възнаграждение за периода 25.01.2020г. – 03.02.2021г., 166,28лв. - лихва за забава за периода 26.05.2019г. – 03.02.2021г., 124,78лв.- законна лихва за периода 03.02.2021г. – 28.06.2022г., ведно със законната лихва, считано от датата на входиране на заявлението - 28.06.2022г. до окончателното изплащане на задължението и деловодни разноски в размер на 119,19 лв.- дължима платена държавна такса по заявлението и сумата от 50лв. – юрисконсултско възнаграждение. Заявлението в частта за издаване на заповед за изпълнение и изпълнителен лист за сумата от 2 614,49 лв. - непогасено задължение за закупен пакет допълнителни услуги на основание чл. 411, ал. 2, т. 3 ГПК е отхвърлено.

Заповедта е връчена на длъжника, като в указания срок същият е депозирал възражение, поради което на заявителя е указана възможността да предяви иск. Последният в дадения срок е сторил това и е предявил настоящите установителни искове.

На 23.02.2019г. между „Профи Кредит България“ ЕООД - гр. София, в качеството на кредитор, от една страна и А. Ж. С. - кредитополучател, бил сключен договор за

потребителски кредит „Стандарт“ №30035320514, по силата на който дружеството се задължило да предостави на С. потребителски кредит в размер на 3000лв. , със срок на връщане – 24 месеца, при равни месечни вноски от 179,89лв., включваща главница и лихва, като общо дължимата сума по кредита възлизала на 4317,28 лв.. В графата параметри на договора е посочено, че по избран и закупен пакет от допълнителни услуги, кредитополучателя дължи възнаграждение в размер на 3712,80 лв., като размерът на вноската възлизал на 154,70 лв. Стойността на пакета е добавена към размера на главницата по кредита, като по този начин общата дължима от С. месечна вноска възлизала на 334,59 лв..

Видно от представеното движение по сметка, сумата по кредита е била преведена на 28.03.2019 г. - 490,00 лв. по сметка на С. и сумата от 2510,00 лв. по сметка на Кредисомо АД. С последващи анекси от 28.06.2019г. и 21.11.2019г. е уговорено отлагане на вноски/общо три на брой/ по погасителен план.

Съгласно представената Предварителна преддоговорна информация, кредитополучателят е бил запознат с възможността да закупи пакет от допълнителни услуги, включващи: приоритетно разглеждане и изплащане на потребителския кредит; възможност за отлагане на определен брой погасителни вноски; възможност за намаляване на определен брой погасителни вноски; възможност за смяна на дата на падеж и улеснена процедура за получаване на допълнителни парични средства, при цена за пакета 3712,80 лв., което се разсрочва за срок от 24 месеца. Уведомен е, че 15% от възнаграждението по закупения пакет, но не повече от 300 лв., представляват стойността на разходите за предоставената услуга приоритетно разглеждане на искането за отпускане на потребителски кредит, която била дължима изцяло при сключване на споразумението за предоставяне на пакета от допълнителни услуги към договора за потребителски кредит, но заплащането ѝ е разсрочено за срока на договора и е част от вноските по закупения пакет, като се дължи и при предсрочно погасяване.

Ищцовото дружество сочи в исковата молба, че поради настъпила забава, размерът на кредита бил обявен за предсрочно изискуем на 03.02.2020 г. С оглед настъпила предсрочна изискуемост е изпратено уведомително писмо от 04.02.2021г. до ответника, но липсват данни същото да е получено от него.

Договорът и общите условия към него, предварителната преддоговорна информация, погасителния план, са подписани и от двете страни.

Видно от представените и неоспорени извлечение от сметка, справки и разписки, представени от ответника, той заплатил по договора обща сума от 3 514,12 лв..

При така установената по-горе фактическа обстановка, съдът достигна до следните изводи:

Доколкото предмет на настоящото производство е депозирана въззивна жалба срещу решението само в частта, с която е отхвърлена претенцията за установяване дължимостта на сумата в размер на 2 312,97лв.- главница и сумата в размер на 741,19лв.- договорна лихва

за периода 25.01.2020г.–03.02.2021г., то само те следва да бъдат разгледани в настоящото въззивно производство. В останалата, необжалвана част, решението е влязло в законна сила.

Съобразно правилата за разпределение на доказателствената тежест /чл.154, ал.1 от ГПК/, ищецът следва да установи при условията на пълно и главно доказване следните правопораждащи факти, а именно: че спорното главно право е възникнало, в случая това са обстоятелствата, свързани със съществуването на облигационно правоотношение между дружеството-кредитор и ответника, настъпване изискуемостта на паричното задължение на последния, изпълнение на задължението на кредитора по конкретния договор за предоставяне на кредит, и в частност предоставянето на заетата сума. Ответната страна следва да установи факта на заплащане на дължимата главница и възнаградителна лихва в срок.

В настоящия случай се установи по безспорен начин, че „Профи Кредит България“ ЕООД- гр.София и А. Ж. С. са били в облигационни отношения, уредени от сключения между тях договор за потребителски кредит №30035320514 от 23.02.2019г.. Съгласно представеното движение по сметка, уговорената сума е предоставена на кредитополучателя.

Съгласно приетото в постановките на Тълкувателно решение №3/2017г. на ОСГТК, уговорената в договора лихва е възнаграждение за предоставянето и ползването на паричната сума за срока на договора и изменението на договора поради неизправност на заемополучателя има за последица загуба на преимуществото на срока при погасяване на задължението (чл. 70, ал. 1 ЗЗД) за длъжника. Упражненият избор от кредитора да иска изпълнението преди първоначално определения срок поради съществуващия за него риск преустановява добросъвестното ползване на паричната сума от длъжника, поради което уговореното възнаграждение за ползване за последващ период - след настъпване на предсрочната изискуемост, не се дължи. Уредбата на предсрочната изискуемост по договора за банков кредит в чл. 432, ал.1 ТЗ е изрична относно размера на вземането на кредитора - „предсрочно връщане на сумата по кредита” и изключва заплащането на възнаграждение в размер на уговорените за срока на договора лихви. Предвид това и е прието, че размерът на вземането при предсрочна изискуемост по договор за заем/кредит следва да се определи в размер само на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума (главницата) и законната лихва от датата на настъпване на предсрочната изискуемост до датата на плащането.

Потребителска закрила по чл. 146, ал. 1 от ЗЗП, вр. чл. 24 от ЗПК предвижда, че неравноправните клаузи в договори между потребители и търговци са нищожни, при наличие на следните предпоставки: договорът да е сключен с потребител и да липсва индивидуално договаряне, доколкото въведената като общо правило за всички държави от ЕС система на защита се основава на идеята, че потребителят е в положение на по-слаба страна спрямо доставчика (включително и при финансова услуга), от гледна точка както на преговорните си възможности, така и на степента си на информираност.

В разглежданата хипотеза, начинът на договаряне категорично изключва формиране воля на страните по всяка една от клаузите на договора, част от които са и във вреда на

потребителя, нарушават значително равновесието между правата и задълженията на търговеца и клиента и не отговарят на изискването за добросъвестност /чл. 143 от ЗЗП/. В случая не са разписани ясно от страна на кредитора методиката на формиране на ГПР и ГЛП, поради което кредитополучателят не е бил в състояние да прецени икономическите последици от сключването на договора, поставящ го в неравноправно положение спрямо насрещната страна.

В разглежданата хипотеза се установи, че в договорът е уговорен годишен лихвен процент на 38.30%., т.е. надхвърлен е трикратният размер на законната лихва, а ГПР, макар на пръв поглед да отговаря на изискването да не надвишава петкратния размер на законната лихва /44,98%/, при добавяне към погасителната вноска и на сумата по закупения пакет допълнителни услуги, нараства значително над този процент. Ето защо и настоящата инстанция приема, че посочените клаузи са нищожни, като неравноправни.

В случая, предоставянето на пакет от допълнителни услуги се явява част от договора за кредит, но обособяването му като отделен договор, дава възможност на кредитора да заобиколи ограничението на чл. 19, ал. 4 от ЗПК. Нормата забранява годишният процент на разходите да бъде по-голям от петкратния размер на законната лихва. Видът на допълнителните услуги е свързан пряко с усвояването и управлението на кредита, поради което възнагражденията за тях са всъщност възнаграждения по договора за кредит. И съгласно чл. 19, ал. 1 от ЗПК те следва да се включат в ГПР. Визираните по-горе клаузи, нарушаващи императивните законови изисквания, са толкова съществени за процесния договор, че тяхната неравноправност води до нищожност на целия договор, съгласно разпоредбата на чл. 146, ал. 5 ЗЗП. Съгласно чл. 26, ал. 4 от ЗЗД нищожността на отделни части не влече нищожност на договора, когато те са заместени по право от повелителните правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните ѝ части. В случая не е налице нито една от тези две хипотези. С оглед гореизложеното, съдът счита, че се дължи връщане единствено на главница по сключения договор за потребителски кредит.

Освен това, в случая приетият в договора лихвен процент от 38,30% е над трикратния размер на законната лихва, която към момента на сключване на договора и по време на действието му е в размер на 10,00%. . С така уговореното възнаграждение, явяващо се почти половината от предоставената сума, изчислена на годишна база, се създава значително неравновесие между престациите, които си дължат страните. Неизпълнението от страна на потребителя е нормален стопански риск за дейността на кредитора търговец/извършващ по занятие дейност по отпускане на заеми/, който следва да бъде ограничен чрез предварително извършената при отпускане на заемната сума оценка за финансовото състояние на потребителя. В този смисъл разпоредбите на чл. 16, ал. 1 и 2 ЗПК предвиждат кредиторът да извърши преценка за имуществото състояние на потребителя въз основа на достатъчно информация, в т. ч. информация, получена от потребителя, и ако е необходимо, да извършва справка в Централния кредитен регистър или в друга база данни, използвана в Република България. Ето защо, предвиденият фиксиран лихвен процент от 38,30%, съдът

намира за противоречащ на добрите нрави и водещ до несправедливо високо възнаграждение за кредитора, поради което клаузата от договора, в която е посочен годишен лихвен процент от 38,30% се явява нищожна на основание чл. 26, ал. 1, предл. 3 от ЗЗД и договорното възнаграждение от 741.19лв. за периода 25.01.2020г.-03.02.2021г., не се дължи.

Соченото лимитиране на ГПР не е аргумент да се приеме, че договорна клауза, предвиждаща размер на възнаградителната лихва до петкратната стойност на законната лихва, е всякога валидна и при липса на изрична законодателна уредба не лишава съда от правомощието му служебно да провери съответствието ѝ с добрите нрави. Този извод следва от обстоятелството, че ограничението по чл. 19, ал. 4 ЗПК законодателят е поставил не конкретно към възнаградителната лихва, а за всички разходи, като по този начин се цели да се предотврати прекомерното оскъпяване на кредита чрез въвеждането на твърде високи преки или косвени разходи, комисиони и възнаграждения от всякакъв вид. Годишният процент на разходите не е еквивалентен на лихвения процент.

С оглед гореизложеното, съдът счита, че се дължи връщане единствено на главницата по сключения договор за потребителски кредит, която е в размер от 3000 лв. Доколкото към датата на подаване на заявление за издаване на заповед за изпълнение ответникът е заплатил на ищеца обща сума от 3514,12 лв. то не остава дължим остатък. Следва да се посочи, че дори да се приеме, че клаузата касаеща размерът на възнаградителната лихва не се явява нещожна, то заплатената от ответника сума покрива и задължението за следваща се договорна лихва за претендирания период

Предвид изложеното, съдът намира, че заявената претенция за установяване дължимостта на сумата в размер на 2 312,97лв.- главница по договор за потребителски кредит №30035320514 и 741,19лв.- договорна лихва за периода 25.01.2020г.– 03.02.2021г., се явява неоснователна.

Първоинстанционното решение се явява правилно в обжалваната част и следва да бъде потвърдено.

В останалата, необжалвана част, решението е влязло в законна сила.

С оглед изхода на спора пред настоящата инстанция, на жалбоподателян не се следват разноски. Въззиваемият не е направил искане за присъждане на такива.

Водим от горното и на основание чл.271 от ГПК, Шуменският окръжен съд

## **РЕШИ:**

ПОТВЪРЖДАВА решение №41 от 17.01.2023 г. по гр.д.№2027/2022 г., в часта, с която е отхвърлен предявения от „Профи кредит България”ЕООД-гр.София, адрес на управление: бул.“България“ №49, бл. 53Е, вх. В, представлявано от управителите С.Н.Н.

Я.К.Ч. и Ц.Г.С., чрез юрисконсулт Р. Илиева, срещу А. Ж. С.с ЕГН\*\*\*\*\* от гр.Шумен, ул.“....“№42, вх.1, ет.7, ап.27, установителен иск с правно основание чл. 422, ал. 1 вр. чл. 415, ал.1 от ГПК, че А. Ж. С. дължи на дружеството сума в размер от 2 312,97лв.- главница по договор за потребителски кредит №30035320514 от 23.02.2019 г. и 741,19лв.- договорна лихва за периода 25.01.2020 г. – 03.02.2021г. /при допусната в диспозитива на решението очевидна фактическа грешка при която вместо датата 03.02.2021г. е посочена 03.02.2020г./, за които е издадена заповед за изпълнение №654/30.06.2022 г. по ч.гр.д. №1410/2022 г. на ШРС.

В останалата, необжалвана част, решението е влязло в законна сила.

На основание чл.280, ал.3 от ГПК, решението не подлежи на касационно обжалване.

**Председател:** \_\_\_\_\_

**Членове:**

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_